

MILJÖNÄMNDEN

Habo och Mullsjö kommuner

Kompostering

Ungefär hälften av avfallet i en vanlig soppåse är komposterbart. Med en kompost kan man alltså halvera mängden avfall som annars måste skickas med sopbilen. Belastningen på våra soptippar och sopförbränningsanläggningar minskar, liksom även miljöpåverkan från sopbilarnas trafik. Dessutom producerar du själv en näringsrik gödning att förbättra jorden i din trädgård med.

När man komposterar blir hushållsavfallet en del av ett kretslopp där det organiska avfallet bryts ned på ett naturligt sätt av olika organismer (bakterier, svampar och maskar). Att kompostera är naturens egna sätt att ta hand om avfallet. Att kompostera är inte särskilt svårt eller dyrt. Det finns färdiga behållare att köpa, men det går också att ordna en egen kompost själv med enkla medel.

Vad händer i komposten

Komposten är en värld för sig. Den innehåller organismer i ofattbar mängd, som sönderdelar och omsätter organiskt material till ett näringsrikt jordförbättringsmedel. Till slutprodukterna hör också koldioxid, som behövs för växternas fotosyntes och därmed för allt liv på jorden. Dessutom bildas bl.a. humusämnen som en biologiskt aktiv jord behöver. Växterna blir friskare i mullrik jord, och mull minskar växternas upptagning av metaller som bly och kadmium i jorden. Kompost väcker liv i trött jord, som svarar med större skördar, grönare gräs och vackrare blommor.

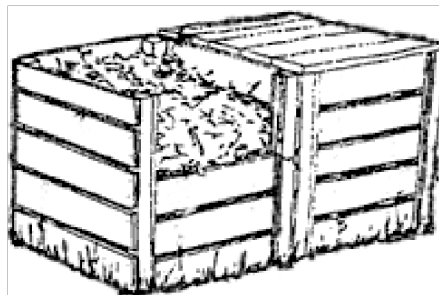
För att nedbrytarna (markdjur t.ex. maskar och mikroorganismer) i komposten ska börja sitt arbete krävs **näring, luft** och lämplig **fuktighet**. Ju fler nedbrytare det finns i komposten desto snabbare går omsättningsprocessen. Du kan öka antalet nedbrytare genom att blanda in lite trädgårdsjord eller gammal kompost.

Att välja plats för komposten

Innan du ska anlägga en kompost bör du fundera ut en bra plats att ställa den på. Det ska vara smidigt att tömma hushållsavfallet (även på vintern), den ska inte störa eventuella grannar och den får gärna placeras i anslutning till trädgårdslandet eftersom du i regel använder det mesta av den färdiga myllan till att förbättra jorden där. Har man en liten trädgård kan man kanske finna en lämplig plats mitt emellan huset och trädgårdslandet. Det är bra om man placerar komposten i skuggan av ett träd eller några större buskar.

Kompostbehållaren

Det finns kompostbehållare i många olika material och utförande att köpa. Man kan skilja ut två huvudtyper nämligen kall- och varmkompost.

Varmkompostering är vanligast vid kompostering av hushållsavfall. Behållaren ska då vara skadedjursäker och isolerad. Detta för att inte sniglar, råttor, möss och fåglar ska ta sig in i den, vilket kan innebära en olägenhet för grannar och närboende. Storleken på komposten beror självklart på hur mycket som ska komposteras. Beräkna att den behöver rymma 50 liter hushållsavfall per person som använder den.

Vid kompostering av hushållsavfall kan även s.k. maskkompost anläggas. Denna utgörs av en koncentrerad maskkultur som skyndar på sönderdelning. Vid kompostering av trädgårdsavfall kan man tillämpa hela skalan från komposthög till mer eller mindre avancerade behållare.

Detta kan du kompostera

- Matrester
- Skal och rester från frukter, grönsaker och rotfrukter
- Kaffesump och teblad
- Brödrester
- Blad, blast och krukväxter
- Hushållspapper
- Äggskal – bör krossas
- Köttrester
- Fiskrester och räskkal i små mängder då det lätt blir dålig lukt annars
- Äggkartonger

Detta ska du inte kompostera

- Miljöfarligt avfall
- Kemikalier och läkemedelsrester
- Städdamm eller innehållet i dammsugarpåsar
- Plast eller gummi
- Glas och metall
- Läder
- Blöjor med plastskikt
- Papper med plast, vax eller färgat tryck
- Vedaska, kalk
- Cigarettfimpar
- Ogräs i frö eller blom och roto­gräs (kvickrot, maskrosor, tistlar)
- Sjuka växtdelar
- Salt, ättika, inläggningar
- Ostkanter
- Skal från citrusfrukter

Strö

Ströet är nyckeln till lyckade komposter. Om du skaffar en kompostbehållare för hushållsavfall måste du samtidigt se till att ha tillgång till strö. Strö finns att köpa, men kan också vara papper, löv, blad och tunna stjälkar, halm eller spån. Ströets funktion är att:

- Täcka och skydda komposten från uttorkning, värme eller kyla.
- Hindra flugägg att kläckas.
- Tillföra kol. Hushållsavfallet innehåller oftast för mycket kväve och måste balanseras med kolrikt material för att komposten ska fungera.
- Luckra upp komposten så att luften kan komma in. I stillastående komposter behöver ströet vara stickigt så att luften kan ta sig fram överallt.
- Suga upp överflödigt fukt.

Till en hink köksavfall tillsätter man minst 1/3 hink strö och rör om. De flesta problem med komposten löses genom att man ökar strömängden!

Komposten är färdig

Det tar mellan 1-2 år innan kompostjorden är färdig mull beroende på typ av behållare, vad du stoppar i och hur du sköter den. Komposten är färdig eller mogen när nedbrytningsverksamheten har slutat. Den är mörk till färgen, ser ut och luktar som vanlig jord och har samma temperatur som omgivningen. Låt gärna komposten "eftermogna" lika länge innan den blandas med trädgårdsjorden.

Kom igång!

- I Habo kommun måste du anmäla till miljönämnden om du ska kompostera matavfall enligt renhållningsordningen.
- I Mullsjö kommun måste du anmäla till miljönämnden om du ska kompostera matavfall enligt renhållningsordningen.
- Komposten ska skötas så att det inte uppstår olägenheter för omgivningen.
- Behållaren ska vara skadedjurssäker.
- Lägg lite ris eller kvistar i botten när du börjar så får du in lite luft underifrån.
- Blanda i lite gammal kompost eller jord så får du fart på nedbrytningen.
- Fördela materialet i mindre bitar så går det fortare att få en fin mull.
- Varva olika typer av material och rör om regelbundet för att tillföra luft.
- Starta inte en utomhuskompost när det är mycket kall ute.
- Om komposten är för kall - häll på lite varmt vatten eller lägg i varmvattenflaskor.
- Om komposten är för varm, +60 – 70 grader kan kvävet avgå till luften och komposten avstanna. Blanda i mer strö så sjunker temperaturen. Bäst fungerar den vid +40 – 50 grader.

Lästips!

- Kompostboken av Gustav Alm mfl.
- Kompostboken av Ken Thompson
- Källsortera och kompostera av Karl-Gustav Björk
- Daggmasken i trädgård och jordbruk av Walter Buch
- Lottas nya kompostråd av Lotta Lanne

Har du några frågor?

På vår webbplats finns mer information att hitta:

www.habokommun.se / www.mullsjo.se.

Det går också bra att ringa 036-442 82 59 eller skicka e-post till miljöförvaltningen miljo@habokommun.se.

Besöksadress: Jönköpingsvägen 19